

Warszawa, dnia 21 marca 2016 r.

MINISTERSTWO ŚRODOWISKA
PODSEKRETARZ STANU
GŁÓWNY KONSERWATOR PRZYRODY

Andrzej Szweda-Lewandowski

DLP-V.411.35.2016.RS

Pan
~~Roman Włodarz~~
~~Prezes Zarządu~~
~~Śląskiej Izby Rolniczej~~

W odpowiedzi na pismo z dnia 12 stycznia 2016 r. znak: ŚIR/K/085/02/16 skierowane do Krajowej Rady Izb Rolniczych w Warszawie, z prośbą o wystąpienie do Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, przekładam informację na temat sytuacji dotyczącej bobra w Polsce.

Stan prawny bobra europejskiego (*Castor fiber*) w naszym kraju regulują zarówno przepisy unijne, jak również krajowe.

W związku z tym uprzejmie wyjaśniam, że bóbr europejski został objęty postanowieniem Dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (tzw. dyrektywa siedliskowa). Umieszczenie go w załączniku II generuje wobec państwa członkowskiego obowiązek podjęcia stosownych środków ochrony tego gatunku oraz jego siedlisk, celem nie pogarszania stanu populacji. Mając na uwadze silny stan tej populacji, Polska przyjmując zapisy Dyrektywy wypracowała rozwiązanie łagodzące, tj. umieszczenie populacji krajowej także w załączniku V, co stanowi o możliwości pozyskania osobników ze środowiska.

Ponadto stan prawny bobra europejskiego (*Castor fiber*) w naszym kraju uregulowano na podstawie § 3 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 6 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. Nr poz. 1348), w myśl którego gatunek ten zaliczany jest do dziko występujących zwierząt objętych ochroną częściową. Wobec tego, względem tego gatunku obowiązują zakazy opisane w ww. rozporządzeniu. Ponadto, bóbr europejski umieszczony jest również na liście gatunków objętych ochroną częściową dopuszczonych do pozyskania (§ 4 ww. rozporządzenia) przez odstrzał z broni myśliwskiej lub chwytania w pułapki żywołowne

– w okresie od dnia 1 października do dnia 15 marca. Pozyskanie wymaga zezwolenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska lub Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, o czym mowa w art. 52 ust. 2 pkt 6, z zastrzeżeniem warunków, o których mowa w art. 56 ust. 5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2015 r., poz. 1651), dalej „ustawa”.

Należy dodać, że bóbr zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 10 kwietnia 2001 r. w sprawie ustalenia listy gatunków łownych oraz określenia okresów polowań na te zwierzęta (Dz. U. Nr 43, poz. 488, z późn. zm.) nie jest gatunkiem łownym.

Ważną sprawą na którą należy zwrócić uwagę jest fakt, że na podstawie art. 56a ustawy regionalny dyrektor ochrony środowiska (dalej jako RDOŚ) może regulować wielkość populacji tego gatunku. RDOŚ może w formie zarządzenia zezwolić na obszarze swojego działania, na czas określony, nie dłuższy niż 5 lat, w drodze aktu prawa miejscowego w stosunku do bobra europejskiego, na czynności podlegające zakazom określonym w art. 52 ust. 1 ustawy. W związku z tym artykułem, można odstąpić w stosunku do dziko występujących zwierząt gatunków objętych ochroną gatunkową od następujących zakazów: umyślnego zabijania, umyślnego okaleczania lub chwytania, transportu, chowu lub hodowli, zbierania, pozyskiwania, przetrzymywania, posiadania lub preparowania okazów gatunków, niszczenia siedlisk lub ostoi, będących ich obszarem rozrodu, wychowu młodych, odpoczynku, migracji lub żerowania, niszczenia, usuwania lub uszkodzenia żeremi, tam, zimowisk lub innych schronień oraz umyślnego przemieszczania z miejsc regularnego przebywania na inne miejsca. Zarządzenie, może być wydane w przypadku braku rozwiązań alternatywnych, jeżeli czynności, których dotyczy zarządzenie, nie są szkodliwe dla zachowania we właściwym stanie ochrony dziko występujących populacji gatunków objętych zarządzeniem. Jest to więc instrument pozwalający regulować wielkość populacji bobra.

Należy dodać, że zgodnie z art. 126 ustawy Skarb Państwa odpowiada za szkody wyrządzone przez bobry. Oględzin i szacowania szkód, o których mowa, a także ustalania wysokości odszkodowania i jego wypłaty, dokonuje regionalny dyrektor ochrony środowiska, a na obszarze parku narodowego dyrektor tego parku. W odniesieniu do procedury wypłaty odszkodowań, warto zaznaczyć, że musi być ona prowadzona w sposób nie budzący wątpliwości co do zasadności i wielkości wypłacanego odszkodowania. Mając na uwadze, że środki finansowe przeznaczone na pokrycie szkód pochodzą z rezerwy finansowej budżetu państwa, należy nimi racjonalnie gospodarować.

Zasadnym wydaje się również włączenie ubezpieczeń od szkód wyrządzanych przez gatunki chronione do systemu ubezpieczeń, z którego korzystają rolnicy.

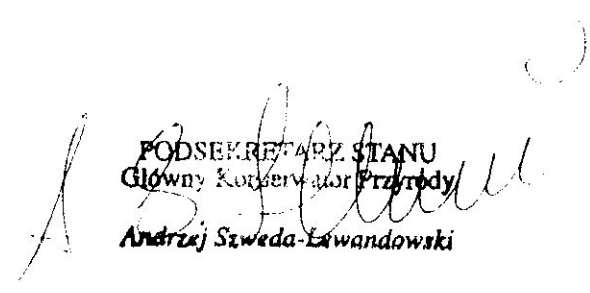
W tym stanie faktycznym i prawnym, w sprawie ograniczania liczebności bobra, należy wyjaśnić, że Minister Środowiska poprzez prace legislacyjne współdziała z organami ustawodawczymi, stwarzając bądź kształtując odpowiednie narzędzia prawne, celem umożliwienia redukcji liczby osobników, w przypadkach gdy zaistnieje taka potrzeba. O przedmiotowych rozwiązaniach zawartych w ustawie wspomniano wcześniej. Równocześnie jednostki podległe

resorcie w środowiska (regionalni dyrektorzy ochrony środowiska, dyrektorzy parków narodowych) prowadzą prace informacyjne i doradcze w zakresie ochrony mienia oraz zagwarantowania środków (prawnych oraz finansowych) na ten cel. Należy także podkreślić, że postępowanie w sprawie wydania zezwolenia na odstępstwa od czynności zakazanych w stosunku do gatunków chronionych, wszczynane jest wyłącznie wnioskiem podmiotu zainteresowanego uzyskaniem takiego zezwolenia.

W odniesieniu do bobra wydaje się, że największy sukces można odnieść stosując proste zabiegi utrzymaniowo - regulacyjne, pozwalające chronić mienie od szkód. Literatura przedmiotu wskazuje, że w wielu przypadkach prawidłowe utrzymanie skarp czy grobli, ich regularne wykaszanie, przy ograniczonej uciążliwości i niewielkim nakładzie środków czy sił, jest skutecznym sposobem chronienia się od szkód. Brak podejmowanych działań prewencyjnych lub utrzymaniowych, nie może stanowić podstawy do przerzucania kosztów prac o charakterze konserwacyjnym na Skarb Państwa, poprzez oczekiwanie na rekompensatę za te szkody, które powstały w wyniku zaniechania. Również dzięki rozpoznaniu i dobremu zabezpieczeniu miejsc szczególnie istotnych dla zachowania całości wału lub grobli okazuje się, że nie potrzebne jest zabezpieczenie całej jego długości, co ogranicza koszty. Można również stosować działania bierne polegające na ochronie drzew przy użyciu specjalnych siatek lub pośrednio czynne, poprzez odstraszenie przy użyciu repelentów. Skuteczne są również odpowiednio przygotowane rury przelotowe, instalowane na odcinku ciekłu, gdzie bóbr utworzył tamę. Stosownie do okoliczności, działania mogą wymagać uzyskania zezwolenia na czynności podlegające zakazom (art. 52 ust. 1 ustawy).

Do wiadomości:

1. Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi
SSOdws(bb)-078-1/16
- ② Krajowa Rada Izb Rolniczych
KRIR/AP/W/165/2016

PODSEKRETAŹ STANU
Główny Konserwator Przyrody
Andrzej Szweda-Lewandowski